

Predmet C-406/22**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

20. lipnja 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Krajský soud v Brně (Češka Republika)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

20. lipnja 2022.

Žalitelj:

CV

Druga stranka u žalbenom postupku:

Ministerstvo vnitra České republiky

Predmet glavnog postupka

Žalba protiv odluke druge stranke u žalbenom postupku na temelju koje je žalitelj zahtjev za međunarodnu zaštitu odbijen kao očigledno neosnovan.

Predmet zahtjeva za prethodnu odluku

Sud koji je uputio zahtjev traži tumačenje određenih odredbi Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013 o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (u daljnjem tekstu: Direktiva).

Prethodna pitanja

1. Treba li kriterij označavanja sigurne zemlje porijekla u smislu članka 37. stavka 1. [Direktive] iz Priloga I. točke (b) toj direktivi, prema kojem određena zemlja osigurava zaštitu od progona ili zlostavljanja poštivanjem prava i sloboda iz Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, osobito prava

od kojih nisu dozvoljena odstupanja prema članku 15. stavku 2. navedene konvencije, tumačiti na način da ako određena zemlja derogira obveze koje proizlaze iz Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda u vrijeme izvanrednog stanja u smislu članka 15. te konvencije, ona više ne ispunjava taj kriterij označavanja sigurnom zemljom porijekla?

2. Treba li članke 36. i 37. [Direktive] tumačiti na način da onemogućuju da država članica treću zemlju označi sigurnom zemljom porijekla samo djelomično, uz određene iznimke područja za koja se ne može pretpostaviti da je taj dio države siguran za podnositelja zahtjeva, a ako država članica određenu zemlju označi sigurnom uz takve iznimke područja, određenu se zemlju ne može u cijelosti označiti sigurnom zemljom porijekla u smislu te direktive?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na jedno od dvaju navedenih prethodnih pitanja, treba li članak 46. stavak 3. [Direktive] u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima tumačiti na način da sud koji odlučuje o pravnom lijeku protiv odluke o očiglednoj neosnovanosti zahtjeva u skladu s člankom 32. stavkom 2. [Direktive], koja je donesena u postupku na temelju članka 31. stavka 8. točke (b) [Direktive], dužan po službenoj dužnosti (*ex officio*), čak i ako podnositelj zahtjeva nije podnio prigovor, uzeti u obzir činjenicu da je označavanje zemlje porijekla sigurnom protivno pravu Unije zbog navedenih razloga?

Navedene odredbe prava Unije i međunarodnog zakonodavstva

Članci 18. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: **Povelja**)

Uvodne izjave 11., 12., 40. do 42., 46., članak 1., članak 31. stavak 8., članak 32. stavak 2., članci 36., 37. i 46. **Direktive**, kao i Prilog I. **Direktivi**

Protokol br. 24 o azilu za državljane država članica Europske unije (u daljnjem tekstu: **Protokol br. 24**)

Članak 15. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: **Konvencija**) i članak 3. Ženevske konvencije o statusu izbjeglica

Navedene odredbe češkog prava

U skladu s **člankom 16. stavcima 2. i 3.** Zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (Zakon br. 325/1999 o azilu, u daljnjem tekstu: **Zakon o azilu**), zahtjev za dodjelu međunarodne zaštite odbija se kao očigledno neosnovan ako podnositelj zahtjeva dolazi iz države koju Češka Republika smatra sigurnom zemljom porijekla, osim ako podnositelj zahtjeva dokaže da se u njegovu slučaju ta zemlja ne može smatrati sigurnom. Ako su ispunjeni uvjeti za to odbijanje, ne ocjenjuje se

ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za azil ili supsidijarnu zaštitu i je li iznio činjenice koje dokazuju da može biti izložen progonu ili mu prijeti teška šteta.

U skladu s člankom 3.d Zakona o azilu, osoba koja traži međunarodnu zaštitu ima pravo ostati na državnom području Češke Republike, ali to ne dovodi do nastanka prava na dobivanje dozvole boravka. U skladu s **člankom 2. stavkom 1. točkom (b)**, stranac ima status osobe koja traži međunarodnu zaštitu tijekom roka za podnošenje žalbe i tijekom sudskog postupka povodom žalbe protiv odluke ministarstva u skladu sa Zakonikom o upravnom postupku ako se tom žalbom obustavlja izvršenje odluke ili sve dok okružni sud ne donese rješenje o odbijanju obustave izvršenja, ako ga je stranac zatražio. U skladu s **člankom 32. stavkom 2.** Zakona o azilu, podnošenje žalbe protiv odluke u smislu članka 16. stavka 2. Zakona o azilu ne dovodi do obustave njezina izvršenja. U skladu s **člankom 85.b stavkom 1.** Zakona o azilu, nakon donošenja odluke o odbijanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu kao očigledno neosnovanog, ako je sud nije poništio ili nakon što je okružni sud donio odluku o odbijanju obustave izvršenja, ako je ono zatraženo, ministarstvo po službenoj dužnosti strancu nalaže povratak u roku od najviše jednog mjeseca.

U skladu s **člankom 2. stavkom 1. točkom (k) podtočkom 3.** Zakona o azilu, sigurnom zemljom porijekla smatra se zemlja koja je ratificirala i poštuje međunarodne ugovore o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, uključujući pravila o djelotvornim pravnim lijekovima. Na temelju Vyhláške č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (Odluka br. 328/2015 kojom se provode Zakon o azilu i Zakon o privremenoj zaštiti stranaca, u daljnjem tekstu: **Odluka**), sigurnom zemljom porijekla smatra se Moldova, osim Pridnjestrovlja.

U skladu s **člankom 73.** Zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (Zakon br. 150/2002 o Zakoniku o upravnom postupku, u daljnjem tekstu: Zakonik o upravnom postupku), sud na zahtjev žalitelja i nakon saslušanja druge stranke u žalbenom postupku obustavlja izvršavanje pobijane odluke, ako izvršavanje ili drugi pravni učinci odluke žalitelju uzrokuju štetu neproporcionalno veću od one koja može nastati drugim osobama zbog obustave njezina izvršavanja i ako to nije protivno važnom javnom interesu.

U skladu s **člankom 76. stavkom 1. točkom (c)** Zakonika o upravnom postupku, sud poništava pobijanu odluku zbog postupovnih nedostataka s obzirom na bitne povrede odredbi o postupku pred upravim tijelom ako bi ta odluka mogla dovesti do nezakovitosti odluke o meritumu.

Sažeti prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Žalitelj koji dolazi iz Moldove podnio je 9. veljače 2022. zahtjev za međunarodnu zaštitu u Češkoj Republici. Opravdao ga je prijetnjama koje prima od nepoznatih osoba. Svjedočio je nesreći 2015. u kojoj je od naleta automobila smrtno stradala osoba na nogostupu. Žalitelj je sve vidio. Počinitelj je pobjegao s mjesta nesreće.

Žalitelj je pozvao hitnu pomoć i policiju. Iste su noći u njegov dom došli neki ljudi. Nosili su potkape. Odvezli su ga u šumu i prebili. Žalitelj je potom pobjegao. Vratio se kući, odveo je kćer poznanici da se o njoj brine i otišao na policiju. Kći je potom otputovala na sigurno, svojoj majci u Kazahstan. Policija je utvrdila da će ispitati predmet, ali počinitelj nije poznat pa ne može pomoći žalitelju. Žalitelj se zbog straha više nije vratio kući. Skrivao se kod prijatelja. Međutim, dva dana kasnije otišao je kući i vidio da mu je kuća izgorjela. Žalitelj je potom pobjegao iz Moldove. Poznanik mu je nabavio rumunjsku putovnicu. S tom je putovnicom otišao i u Češku Republiku. U Moldovu se vraćao 2016. i 2019. Međutim, trudio se da to ne zna nitko osim njegovih rodaka. Policija istražuje taj predmet već sedam godina. Međutim, počinitelji nisu pronađeni¹. Žalitelj nikada nije podnio žalbu protiv policijskog postupka.

- 2 Žalitelj je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu (u daljnjem tekstu: žaliteljev zahtjev) kako bi regulirao svoj boravak u Češkoj Republici. Priznao je da je 2016. protiv njega izrečena mjera u obliku udaljavanja na dvije godine jer je radio na temelju krivotvorene rumunjske putovnice, a potom mu je 2020. naložen povratak koji mu je ponovno naložen 23. siječnja 2022.
- 3 Na temelju odluke od 8. ožujka 2022. (u daljnjem tekstu: odluka o odbijanju) druga stranka u žalbenom postupku odbila je žaliteljev zahtjev zbog očigledne neosnovanosti u skladu s člankom 16. stavkom 2. Zakona o azilu, s obzirom na to da Češka Republika smatra Moldovu, osim Pridnjestrovlja, sigurnom zemljom porijekla. Druga stranka u žalbenom postupku također je iz različitih izvora prikupila materijale o političkoj situaciji i sigurnosti te poštovanju ljudskih prava u Moldovi.
- 4 Ako podnositelj zahtjeva dolazi iz sigurne zemlje porijekla, na njemu je da dokaže da se određena zemlja u njegovu slučaju ne može smatrati sigurnom, što, prema mišljenju druge stranke u žalbenom postupku, žalitelj nije uspio zbog sljedećih razloga:
 1. U trenutku donošenja odluke nije bilo naznaka da se oružani sukob iz susjedne Ukrajine proširio na Moldovu.
 2. Iako se ne može isključiti da postoje slučajevi progona osoba koje se protive državnom režimu², osobito diskriminirajući progon ili kažnjavanje tih osoba, žalitelj ne pripada kategoriji tih osoba.

¹ Policija navodno nagađa tko je počinio ubojstvo, ali ne može ništa dokazati protiv osobe za kojom se navodno traga već 25 godina.

² U smislu članka 9. Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljanima trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (u daljnjem tekstu: Direktiva 2011/95)

3. Što se tiče prijetnji nepoznatih osoba, one su se već dogodile 2015., a žalitelj se dva puta vraćao u domovinu; pritom nije iskoristio sve oblike dostupne zaštite (primjerice zaštitu pučkog pravobranitelja ili neovisnih organizacija).
4. Cilj žaliteljeva zahtjeva jest isključivo reguliranje njegova daljnjeg boravka na državnom području Češke Republike.
5. Žalitelj je protiv odluke druge stranke u žalbenom postupku podnio žalbu u kojoj je naveo da druga stranka u žalbenom postupku nije pravilno utvrdila činjenice, nije razmotrila zahtjev na cjelovit način, uzimajući u obzir subjektivne strahove podnositelja zahtjeva i nije uzela u obzir posljedice odluke o odbijanju.
6. Okružni sud prihvatio je 9. svibnja 2022. žaliteljev zahtjev³ za obustavu izvršenja odluke zbog podnošenja žalbe zbog sljedećih razloga:
 1. Žalitelj bi u Moldovi bio izložen opasnosti da mu privatne osobe, od kojih je u prošlosti već pretrpio štetu, nanesu tešku štetu.
 2. Proruske separatističke postrojbe 8. svibnja 2022. stavljene su u Pridnjestrovlju u stanje pripravnosti.
 3. Moldova je derogirala obveze koje proizlaze iz Konvencije.
7. Moldova je u siječnju 2022. proglasila izvanredno stanje zbog energetske krize. Stoga je 25. veljače 2022. ta zemlja obavijestila Vijeće Europe da derogira obveze koje proizlaze iz članka 15. Konvencije, uključujući pravo na slobodu izražavanja iz članka 10. Dan ranije, moldavski parlament proglasio je izvanredno stanje opsade i rata kao odgovor na rusku invaziju na Ukrajinu. Moldova je 3. ožujka 2022., odnosno pet dana prije nego što je druga stranka u žalbenom postupku donijela odluku u kojoj ne uzima u obzir tu činjenicu, zbog novih sigurnosnih prijetnji, ponovno derogirala obveze koje proizlaze iz Konvencije. Budući da je moldavski parlament 21. travnja 2022. produljio izvanredno stanje do 23. lipnja 2022., Moldova je 28. travnja 2022. ponovno objavila da produljuje derogaciju.

Analiza prethodnih pitanja

Sud koji je uputio zahtjev želi saznati koje su posljedice sljedećih okolnosti za označavanje određene zemlje sigurnom zemljom porijekla:

- (a) ta je zemlja derogirala obveze iz Konvencije u izvanrednom stanju,
- (b) država članica označila je zemlju sigurnom samo u pogledu dijela njezina državnog područja, a ne u cijelosti,

³ Da podnositelj zahtjeva nije podnio taj zahtjev, prestao bi biti osoba koja traži međunarodnu zaštitu koja ima pravo boraviti na državnom području Češke Republike.

a ako barem jedan od tih problema dovodi do toga da zemlja prestane biti sigurna zemlja porijekla,

(c) treba li upravni sud u postupku povodom žalbe protiv odluke o odbijanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu po službenoj dužnosti (*ex officio*) uzeti u obzir tu činjenicu.

Prvo prethodno pitanje (derogacija obveza iz Konvencije na temelju njezina članka 15.)

- 8 Sud koji je uputio zahtjev ističe da iz članaka 36. i 37. Direktive proizlazi da se pretpostavka o dostatnoj zaštiti u zemlji porijekla može pobiti ako postoje ozbiljni razlozi. Međutim, država članica dužna je osigurati potpunu provedbu odredbi Direktive⁴. Iz toga proizlazi da prilikom nadzora odluke o odbijanju zahtjeva koji se temelji na konceptu sigurne zemlje porijekla sud Unije u kontekstu prava na djelotvoran pravni lijek mora ne samo ocijeniti je li podnositelj zahtjeva djelotvorno pobio tu pretpostavku, nego i razmotriti pitanje je li općenito uvrštavanje zemlje na popis sigurnih zemalja porijekla bilo u skladu s Direktivom.
- 9 Poštovanje prava i sloboda utvrđenih, među ostalim, Konvencijom, a osobito prava i sloboda od kojih nisu dozvoljena odstupanja prema članku 15. stavku 2. Konvencije⁵, u Prilogu I. Direktivi navodi se kao jedan od kriterija za označavanje sigurne zemlje porijekla.
- 10 Derogacija obveza koje proizlaze iz svih takozvanih prava Konvencije koja se mogu derogirati očito ne znači da ta prava „prestaju obvezivati”. Međutim, zbog derogacije određena država ima veću slobodu ograničavanja tih prava.
- (a) Nacionalna tijela određene zemlje imaju široku diskrecijsku ovlast prilikom zadiranja u ta prava u odnosu na uobičajenu, a ne izvanrednu situaciju⁶.
- (b) Zadiranje u ta prava treba ocijeniti drukčije, odnosno s obzirom na dva kriterija: i. usklađenost s opsegom koji strogo zahtijeva izvanredna situacija i ii. usklađenost s ostalim obvezama koje proizlaze iz međunarodnog prava (primjerice iz Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima ili

⁴ Vidjeti presudu Suda od 25. srpnja 2018., A./Migrationsverket, C-404/17, t. 25., 26. i t. 31.

⁵ To su: pravo na život, osim za slučajeve smrti prouzročene zakonitim ratnim činima, zabrana mučenja, zabrana ropstva i prisilnog rada, kao i zabrana kažnjavanja bez pravne osnove.

⁶ Vidjeti presudu punog sastava Europskog suda za ljudska prava od 18. siječnja 1978. u predmetu *Irska protiv Ujedinjene Kraljevine*, br. 5310/71, t. 207.

Konvencije Ujedinjenih naroda protiv mučenja, čija je potpisnica Moldova; ili ženevskih konvencija)⁷.

- 11 Doslovno tumačenje moglo bi dovesti do zaključka da zbog derogacije u skladu s člankom 15. Konvencije određena država stvarno prestaje biti sigurna zemlja. Na taj način ona izjavljuje da neće kao dosad štiti prava i slobode u smislu Konvencije. U tom se pogledu treba pozvati na uvodnu izjavu 42. Direktive prema kojoj određivanje treće zemlje kao sigurne zemlje porijekla ne može predstavljati apsolutno jamstvo sigurnosti za državljane te zemlje, kao i na Prilog I. u kojem se navodi da je poštovanje prava koja se mogu derogirati osnova, a zatim se inzistira na pravima koja se ne mogu derogirati. Po analogiji je moguće pozvati se i na Protokol br. 24 kojim se određuje da, ako država članica derogira obveze koje proizlaze iz Konvencije, ostale države članice dužne su razmotriti zahtjev za dodjelu međunarodne zaštite koji je podnio državljanin te zemlje. Stoga država članica koja derogira obveze prestaje biti sigurna zemlja porijekla za druge države članice i, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, taj bi se zaključak tim više trebao primjenjivati u slučaju kada je država koja derogira obveze treća zemlja.
- 12 U okviru drugog tumačenja predlaže se pristup prema kojem država ne prestaje poštovati prava i slobode koje proizlaze iz Konvencije čak i nakon derogacije obveza. Naime, čak i sama derogacija ne znači potpuno „napuštanje” strasburškog mehanizma za zaštitu ljudskih prava. Nije riječ o otkazivanju Konvencije u smislu njezina članka 58., nego o „izvanrednom” poštovanju tih prava, pri čemu čak i u takvom stanju država ne može derogirati određena prava.
- 13 Sud koji je uputio zahtjev slaže se s tumačenjem prema kojem derogacija u smislu članka 15. Konvencije automatski dovodi do toga da se određenu državu ne može smatrati sigurnom zemljom porijekla.

Drugo prethodno pitanje (označavanje sigurnim samo jednog dijela države porijekla)

- 14 U praksi država članica moguće su iznimke u pogledu područja⁸ za konkretna zemljopisna područja ili iznimke u pogledu osoba⁹ za podnositelje zahtjeva iz

⁷ Vidjeti primjerice presude Europskog suda za ljudska prava od 20. ožujka 2018. u predmetu *Mehmet Hasan Altan protiv Turske*, br. 13237/17, t. 94., i u predmetu *Şahin Alpay protiv Turske*, t. 78.).

⁸ Primjerice, Češka Republika, Danska i Finska sigurnom zemljom porijekla smatraju Gruziju, osim Južne Osetije i Abhazije. Isto tako, Cipar i Češka Republika i dalje predviđaju iznimke za ukrajinske podnositelje zahtjeva s Krimskog poluotoka, kao i iz regija Donjeck i Luhansk. Mađarska smatra Sjedinjene Američke države sigurnom zemljom porijekla, ali samo za države u kojima se ne primjenjuje smrtna kazna.

⁹ Luksemburg je označio Benin i Ganu sigurnim zemljama porijekla, ali samo za muškarce. S druge strane, Danska u slučaju Rusije primjenjuje iznimke za etničke Čečene, podnositelje zahtjeva koji pripadaju LGBTI zajednici, ruske Židove i politički aktivne osobe suočene sa zlouporabama ovlasti. U Danskoj je na snazi i opća iznimka za podnositelje zahtjeva koji

sigurnih zemalja porijekla. Cipar, Danska i Francuska cijelu Moldovu smatraju sigurnom zemljom porijekla. Samo Češka Republika sigurnom zemljom porijekla smatra Moldovu, osim Pridnjestrovlja.

- 15 Sud koji je uputio zahtjev smatra da označavanje određene zemlje sigurnom mora ispunjavati uvjete predviđene pravom Unije. Mogućnost ograničavanja u pogledu područja i osoba izričito je predviđala i Direktiva Vijeća 2005/85/EZ od 1. prosinca 2005. o minimalnim normama koje se odnose na postupke priznavanja i ukidanja statusa izbjeglica u državama članicama¹⁰ koja je prethodila sadašnjoj direktivi koja sama više ne predviđa izričito tu mogućnost. U obrazloženju zahtjeva koji sadržava nacrt sadašnje direktive navodi se da se izvan snage stavlja fakultativna odredba koja omogućuje državama članicama da pojam sigurne zemlje porijekla primjenjuju samo na jedan dio zemlje. Slijedom toga, ako direktiva, koja za razliku od one koja joj je prethodila uređuje zajednička, a ne samo minimalna pravila postupka azila, ne sadržava takvu odredbu, zemlja u čijim se dijelovima državnog područja ne ispunjavaju uvjeti utvrđeni Prilogom I. Direktivi ne može se smatrati sigurnom zemljom porijekla.
- 16 Suprotan zaključak bio bi protivan članku 36. stavku 1. i članku 37. stavku 1. Direktive i njime bi se uvodilo različito postupanje s postupovnog stajališta prema i. osobi koja dolazi iz dijela određene zemlje koja je označena sigurnom koja mora oboriti pretpostavku sigurnosti, a u suprotnom joj može biti naložen povratak bez obzira na njezine konkretne razloge za traženje azila i ii. osobi iz određene zemlje koja je obuhvaćena iznimkom u pogledu područja koja se može osloniti na cjelovito razmatranje njezina predmeta i automatsku obustavu izvršenja u slučaju eventualnog podnošenja pravnog lijeka¹¹. To različito postupanje dovodi i do nepovoljnog različitog postupanja u usporedbi s podnositeljima zahtjeva iz država koje uopće nisu obuhvaćene popisom sigurnih zemalja porijekla. Osim toga, različitim postupanjem na temelju kriterija zemlje porijekla povređuje se članak 3. Ženevske konvencije o statusu izbjeglica. Iznimke u pogledu područja također negativno utječu na razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu u skladu s člankom 8. Direktive 2011/95/EU.
- 17 Koncept sigurnih zemalja porijekla treba predstavljati određeno postupovno pojednostavnjenje za administrativno tijelo koje razmatra zahtjev. Međutim, države članice trebaju imati mogućnost korištenja tog postupovnog pojednostavnjenja samo za zemlje „bez poteškoća”, u čijem je slučaju (slično kao u slučaju zemalja članica EU-a) doista malo vjerojatno da stvaraju izbjeglice ili osobe koje imaju pravo na supsidijarnu zaštitu. Međutim, stanje „bez poteškoća”

pripadaju LGBTI zajednici. I u Nizozemskoj su predviđene iznimke za konkretne skupine osoba u Armeniji, Maroku i Tunisu.

¹⁰ Vidjeti članak 30. stavak 1. te direktive.

¹¹ Posljedice takvog različitog postupanja odražava presuda Saveznog suda u Kanadi od 23. srpnja 2015. u predmetu Y.Z. protiv Kanade (Državljanstvo i imigracija), 2015 FC 892 (<https://bit.ly/3yAfhzx>).

ne postoji u zemljama koje nemaju djelotvoran nadzor nad dijelom svojeg državnog područja. Ekstreman primjer takve situacije jest Ukrajina.

- 18 S druge strane, sud koji je uputio zahtjev prihvaća da prethodno navedeno stajalište nije jednoznačno, kao što to, uostalom, pokazuje praksa nekih država članica koje i dalje označavaju određene zemlje sigurnima uz iznimke u pogledu područja ili osoba, i priznaje da se činjenica da mogućnost primjene iznimki u pogledu područja nije izričito navedena može tumačiti i na način da ih se Direktivom bezuvjetno ne isključuje (iako je namjera zakonodavca Unije izričito bila drukčija).

Treće prethodno pitanje (razmatranje po službenoj dužnosti)

- 19 Glavnu ulogu u području zajedničkog europskog sustava azila ima članak 46. stavak 3. Direktive¹² kojim se svakom podnositelju zahtjeva osigurava pravo *na učinkoviti pravni lijek* protiv odluke o odbijanju njegova zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Učinkoviti pravni lijek mora osiguravati cjelovito i *ex nunc* razmatranje i činjenica i pravnih pitanja, barem pred prvostupanjskim sudom. U ovom se predmetu postavlja pitanje je li sud koji odlučuje na temelju te odredbe dužan po službenoj dužnosti ispitati pitanje usklađenosti označavanja određene zemlje sigurnom s Prilogom I. toj direktivi. Tom se odredbom izričito ne predviđa mogućnost odlučivanja po službenoj dužnosti¹³.
- 20 U češkom je kontekstu riječ o tome treba li sud na vlastitu inicijativu, čak i ako žalitelj nije podnio prigovor, ispitati je li činjenica da je u Odluci određena zemlja označena kao sigurna zemlja porijekla u skladu s Direktivom, kao i treba li presuditi da druga stranka u žalbenom postupku nije mogla donijeti odluku u skladu s člankom 16. stavkom 2. Zakona o azilu ako je utvrdila da je Odluka u tom pogledu protivna Direktivi.
- 21 U skladu s nacionalnom praksom, upravni sud dužan je po službenoj dužnosti uzeti u obzir postupovni nedostatak koji se sastoji od toga da je upravno tijelo donijelo odluku kojom se isključuju postupovni okviri konkretnog slučaja¹⁴. To se hipotetski može primijeniti i na situaciju u kojoj tijelo koje odlučuje o zahtjevu za međunarodnu zaštitu vodi postupak u skladu s člankom 31. stavkom 8. točkom (b) Direktive uz primjenu koncepta sigurne zemlje porijekla i odluči o očiglednoj neosnovanosti tog zahtjeva u smislu članka 32. stavka 2. Direktive iako ta država ne ispunjava uvjet iz Priloga I. Direktivi.

¹² Češki zakonodavac još nije prenio tu odredbu u češki pravni poredak. Stoga ona ima izravan učinak.

¹³ U Direktivi se izričito navodi razmatranje po službenoj dužnosti u drugim situacijama koje su uređene člankom 46. stavkom 4. ili člankom 46. stavkom 6.

¹⁴ Vidjeti presudu Nejvyššíh správnoh soudu (Vrhovni upravni sud, Češka Republika) od 10. svibnja 2017., br. 2 As 163/2016–27.

- 22 Kada se člankom 46. stavkom 3. ne bi sudu omogućivalo da i po službenoj dužnosti ispita usklađenost odluke s Prilogom I. Direktivi, trebalo bi postaviti pitanje što bi drugo mogla obuhvaćati cjelovita analiza pravnih pitanja u predmetu. Ta odredba sama po sebi ne upućuje na to da tu analizu treba provoditi isključivo u okvirima utvrđenima tvrdnjama podnositelja zahtjeva i stoga ne isključuje izričito ispitivanje po službenoj dužnosti. U prilog toj tvrdnji moguće je pozvati se i na načelo lojalne suradnje u smislu članka 4. stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji¹⁵.
- 23 Sud koji je uputio zahtjev stoga se slaže s mišljenjem da, u skladu s člankom 46. stavkom 3. Direktive, navedenu analizu treba provesti po službenoj dužnosti, pri čemu ona mora obuhvaćati pitanje je li u smislu članka 31. stavka 8. točke (b) Direktive u ovom slučaju uopće trebalo primijeniti ubrzani postupak.

¹⁵ Vidjeti mišljenje Suda 1/09 od 8. ožujka 2011. (t. 68. i 69.).